

Sprawozdania

Sprawozdanie

z XI Europejskiej Konferencji Psychologii Zdrowia w Bordeaux, 3-5 września 1997 r.

Od pierwszej, Europejskiej Konferencji Psychologii Zdrowia, która odbyła się w 1986 r. w Tilburgu w Holandii i zaowocowała powołaniem Europejskiego Towarzystwa Psychologii Zdrowia (EHPS), minęło już 11 lat. Kolejna, XI Konferencja Psychologii Zdrowia pod hasłem **Osobowość, radzenie sobie i zdrowie** (*Personality, coping and health*), odbyła się w dniach 3-5 września 1997 r. w Bordeaux, we Francji. Zgromadziła blisko 500 uczestników z wielu krajów europejskich (w tym 13 z Polski) oraz ze Stanów Zjednoczonych, Kanady i Australii i była największą z dotychczasowych. Miejszem obrad był Uniwersytet im. Victora Segalena w Bordeaux. Wszystkich uczestników Konferencji powitali organizatorzy oraz przewodniczący EHPS – prof. Ralf Schwarzer.

W ramach sesji plenarnych referaty wygłosili zaproszeni goście. Jako pierwszy wystąpił prof. W. Stroebe z Holandii, który mówił o radzeniu sobie z żałobą i przystosowaniu się do życia po stracie bliskiej osoby (*Coping with bereavement: Moderators and mediators of adjustment to loss*). Z kolei prof. Dantzer Robert z Bordeaux rozważał, dlaczego czujemy się chorzy, kiedy jesteśmy chorzy (*Why do we feel sick, when we are ill?*).

Prof. Matthias Jerusalem z Uniwersytetu Humboldta w Berlinie wygłosił referat na temat zasobów osobistych i sytuacyjnych, stresu i krytycznych zdarzeń życiowych (*Resources, stress, and critical life transitions*), w którym zaprezentował wyniki badań podłużnych, dotyczących procesów adaptacyjnych niemieckich emigrantów pochodzących z Berlina Wschodniego z czasów przed zjednoczeniem Niemiec. Autor wskazał, że takie zmienne, jak poziom optymizmu, poczucie bezradności, poczucie własnej skuteczności, zatrudnienie oraz wsparcie społeczne były związane z percepcją własnego zdrowia fizycznego, oceną stresu, radzeniem sobie i samopoczuciem. Następnie prof. Andrew Steptoe z Uniwersytetu w Londynie mówił na temat radzenia sobie, kontroli i ryzyka zdrowia (*Coping, control and health risk*). Autor podkreślał m.in. rolę procesów psychologicznych i biologicznych łączących czynniki emocjonalne i społeczne z chorobami układu krążenia. Zwrócił uwagę, że strategia unikania może redukować ryzyko chorób zarówno u dorosłych, jak i u dzieci, aczkolwiek związek między radzeniem sobie a podatnością na choroby jest bardzo złożony.

Referat końcowy wygłosiła prof. Susan Folkman z Uniwersytetu Kalifornia w USA, która mówiła na temat perspektyw w procesach radzenia sobie ze stresem (*Near-sighted perspective on coping*). Autorka podkreślała wzajemną relację nastroju, usposobienia jednostki z zachowaniami związanymi ze zdrowiem. Nastrój jednostki wpływa na takie jej zachowania, jak jedzenie, picie, palenie – i odwrotnie: zachowania te wpływają na usposobienie i nastrój jednostki. Prof. Folkman podkreśliła w swojej wypowiedzi również rolę dyspozycji osobowościowych i radzenia sobie w stanach pozytywnego i negatywnego nastroju.

W czasie konferencji odbyło się 30 sympozjów, na których w ciągu trzech dni zaprezentowano ponad 200 referatów. Dotyczyły one m.in. takich zagadnień, jak psychologiczne czynniki ryzyka chorób układu krążenia i chorób nowotworowych (głównie Typ A i Typ C), problematyka stresu i radzenia sobie, zachowania zdrowotne i ich wyznaczniki (np. poczucie własnej wartości, skuteczności, poziom optymizmu czy poczucie koherencji). Jedną z sesji poświęcono problematyce aleksytymii – traktowanej jako psychologiczny czynnik związany z ryzykiem zachorowania na raka.

Problematyka tegorocznej konferencji została poszerzona o zagadnienie osobowości, a przede wszystkim jej związku ze zdrowiem. W ramach tego zagadnienia przedstawiono kilka doniesień. Szczególną uwagę zwrócił referat, którego autorami byli Costa, Herbst i McCrae z USA (*Personality and coping from a five-factor model perspective*). Badania prowadzone przez wspomnianych autorów wykazały, że wyróżnione – w ramach modelu Wielkiej Piatki – czynniki osobowości są związane z niektórymi strategiami radzenia sobie ze stresem. Stwierdzono, że neurotyzm jest związany z myśleniem życzeniowym, a ekstrawersja – z racjonalnym działaniem i myśleniem pozytywnym. Z kolei otwartość (*openness*) jest pozytywnie skorelowana z twórczym i „filozoficznym” podejściem do stresu, ugodowość (*agreeableness*) – z postawą uległości, a sumienność (*conscientiousness*) – z ucieczką w fantazję, a negatywnie – z nieskutecznością w działaniu.

W ramach konferencji odbyły się również dodatkowe sympozja, zorganizowane na zaproszenie organizatorów. Pierwsze z nich było poświęcone problematyce stresu, radzenia sobie z nim i jego związku z chorobami (*Stress, coping and health*); drugie – komunikacji związanej z zagrożeniem zdrowia (*Health risk communication*). Kolejne: psychologicznym uwarunkowaniom niedokrwiennej choroby serca (*Psychological factors in CHD*), problematyce osobowości, ryzyka i podatności na choroby (*Personality, risk and vulnerability*), aleksytymii (*Alexithymia*), promocji zdrowia (*Health promotion*), modelom zachowań związanych z chorobą (*Models of illness behaviours*). Duże zainteresowanie wzbudziła zawsze obecna na konferencjach EHPS problematyka psychospołecznych uwarunkowań chorób układu krążenia. W ramach sympozjum poświęconego tej problematyce, które zgromadziło największą liczbę referentów (14), wskazywano m.in. na rolę psychologicznych czynników ryzyka, takich jak wyczerpanie życiowe (*vital exhaustion*), pesymizm, lęk, depresja w powstawaniu i rozwoju choroby niedokrwiennej serca. Każdego dnia odbywały się także sesje plakatowe, na których zaprezentowano ogółem blisko 300 prac w 36 grupach tematycznych. Prezentowana problematyka była bardzo szeroka – od promocji zdrowia, zachowań ryzykownych, zdrowia dzieci poprzez uwarunkowania chorób układu krążenia i chorób nowotworowych do zagadnienia bólu, transplantacji narządów i jakości życia.

SPRAWOZDANIA

Następna, XII już konferencja EHPS pod hasłem *Prevention and Intervention*, odbędzie się w dniach 31 sierpnia-2 września 1998 r. w Wiedniu.

Nina Ogińska-Bulik

Zakład Psychologii Zdrowia Uniwersytetu Łódzkiego